

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH
PRACOWNIA PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

5208/SZ/MEN/1997.06.07

PROGRAM NAUCZANIA
DLA ZAWODU

POSADZKARZ

713 [05]

Dla: szkoły zasadniczej na podbudowie programowej szkoły podstawowej

Zatwierdza:
Prof. dr hab. Jerzy J. Wiśniewski
Minister Edukacji Narodowej

Warszawa 1997

Program nauczania przygotowała
Komisja Programowa dla Zawodów Budowlanych i Pokrewnych
powołana decyzją Nr 15 Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 16 maja 1955r.

I. PLANY NAUCZANIA DLA ZAWODU

1. SZKOŁA ZASADNICZA

Zawód - POSADZKARZ

Podbudowa programowa: szkoła podstawowa

Lp.	Nazwa przedmiotu	Dla młodzieży			Razem godzin tygodniowo w cyklu nauczania	Dla dorosłych	
		KLASA				Razem godz. tyg. w 3-letnim cyklu nauczania w formie stacjonarnej *)	Razem godz. w 3-letnim cyklu nauczania w formie zaocznej *)
		I	II	III			
		Liczba tygodni nauki					
		38	38	36		Liczba godzin tygodniowo	
1.	Język polski	3	2	2	7	5	90
2.	Język obcy	2	2	2	6	3	60
3.	Matematyka	2	2	2	6	4	75
4.	Przysposobienie obronne	1	1	-	2	-	-
5.	Wychowanie fizyczne	2	2	2	6	-	-
6.	Wiedza o społeczeństwie	-	1	-	1	1	15
7.	Historia	2	-	-	2	1	15
8.	Fizyka	1	1	-	2	2	40
9.	Chemia	2	-	-	2	1	20
10.	Ochrona i kształtowanie środowiska	1	-	-	1	1	15
	Godziny do dyspozycji wychowawcy	1	0,5	0,5	2	-	-
	Razem godzin przedmiotów ogólnokształcących	17	11,5	8,5	37	18	330
11.	Technologia	1	4,0	5	10	9	170
12.	Dokumentacja techniczna	2	1,5	1,5	5	4	80
13.	Zarys wiedzy o gospodarce	-	1	1	2	1	20
14.	Zajęcia praktyczne **)	8	10	12	30	21	400
	Razem godzin przedmiotów zawodowych	11	16,5	19,5	47	35	670
	Godziny do dyspozycji dyrektora ***)	-	-	-	-	1	20
	Ogółem godzin przedmiotów obowiązkowych	28	28	28	84	54	1020

Nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne:

- *) wymiary godzin poszczególnych przedmiotów dzieli się odpowiednio na te same lata nauki co w szkole dla młodzieży
- **) wymiar godzin zajęć praktycznych dla młodocianych pracowników zgodnie z Kodeksem Pracy
- ***) godziny przeznaczone na dodatkowe zajęcia z przedmiotów obowiązkowych, zgodnie z potrzebami danej klasy (sem.).

II. PROGRAMY NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH

Wykaz przedmiotów zawodowych

1. TECHNOLOGIA	str. 3
2. DOKUMENTACJA TECHNICZNA	str. 9
3. ZARYS WIEDZY O GOSPODARCE	str. 14
4. ZAJĘCIA PRAKTYCZNE	str. 22

1. TECHNOLOGIA

• 1.1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku zorganizowanego procesu nauczania uczniów (słuchacz) powinien umieć:

- opisać zakres podstawowych prac podłogowych i okładzinowych, remontowo-naprawczych, renowacyjnych i pomocniczych,
- operować technicznym nazewnictwem budowlanym,
- rozpoznawać ustroje budowlane z punktu widzenia ich konstrukcji i przeznaczenia,
- dokonywać wyboru odpowiedniej konstrukcji podłogi,
- rozpoznawać materiały budowlane i właściwie je stosować,
- organizować stanowisko pracy dla różnych rodzajów robót,
- sporządzać zapotrzebowanie materiałów do wykonywania robót podłogowych, okładzinowych, remontowo-naprawczych, renowacyjnych i pomocniczych,
- sporządzać rozliczenie materiałów,
- dobierać odpowiednie narzędzia i sprzęt,
- transportować i składować materiały budowlane,
- dokonywać doboru materiałów budowlanych pod kątem ich przydatności do wykonania zadania,
- korzystać z norm i normatywów budowlanych, dokumentacji technicznej, poradników, instrukcji i wydawnictw technicznych,
- stosować przepisy bhp, ppoż. i ochrony środowiska,
- udzielać pierwszej pomocy w nagłych wypadkach,
- wykonywać podłoża na gruncie,
- przygotowywać podłoża pod podłogi i okładziny ścienne,
- wykonywać izolacje przeciwwilgociowe, paroszczelne, wodoszczelne, termiczne i akustyczne,
- wykonywać warstwę ochronną,
- wykonywać podkłady pod różne nawierzchnie podłogowe,
- wykonywać nawierzchnie podłogowe z materiałów mineralnych, drewna, materiałów drewnopochodnych i tworzyw sztucznych,

- wykonywać szczegóły w konstrukcjach podłóg i okładzin (dylatacje, zakończenia podłóg przy ścianach, połączenia różnych materiałów podłogowych),
- wykonywać remonty, naprawy i renowacje podłóg i okładzin ściennych,
- wykonywać okładziny ścienne wewnętrzne i zewnętrzne,
- wykonywać proste czynności pomocnicze (murarskie, tynkarskie, beto-niarskie, zbrojarskie),
- sporządzać kalkulację robót podłogowych i okładzinowych,
- w zakresie napraw, remontów i renowacji:
  - oceniać ogólnie stan techniczny podłóg i okładzin,
  - organizować przebieg robót naprawczych, remontowych i renowacyjnych,
  - oceniać przydatność materiału rozbiórkowego do ponownego wykorzystania,
- posługiwać się podstawowymi narzędziami i sprzętem,
- korzystać z urządzeń uzbrojenia placu budowy, z zaplecza magazynowo-sprzętowego i z zaplecza socjalnego,
- sprawdzić przydatność techniczną stosowanych materiałów budowlanych,
- kontrolować na bieżąco zgodność wykonywanego zadania z warunkami technicznymi,
- oceniać jakość i poprawność wykonywanej przez siebie pracy,
- prowadzić bieżącą konserwację sprzętu i narzędzi posadzkarskich.

1.2. Materiał nauczania

- *Dział I - Wprowadzenie do zawodu posadzkarza:*
  - podstawowe prace podłogowe i okładzinowe,
  - pomocnicze prace podłogowe i okładzinowe,
  - narzędzia i sprzęt do robót podłogowych i okładzinowych,
  - narzędzia i sprzęt do robót pomocniczych,
  - transport ręczny i mechaniczny materiałów budowlanych,
  - rusztowania do robót okładzinowych,
  - komunikacja na stanowisku pracy i na placu budowy,
  - etyka zawodowa posadzkarza.

- *Dział II - Ogólne wiadomości o budowlach:*

- podstawowe pojęcia związane z budownictwem,
- rodzaje budowli i budynków,
- elementy konstrukcyjne, niekonstrukcyjne i wykończeniowe budynków,
- użytkowanie i eksploatacja budynków,
- materiały budowlane, ich właściwości fizyczne i mechaniczne.

- *Dział III - Roboty podłogowe:*

- wykonywanie podłoży na gruncie,
- przygotowanie podłoży pod podłogi,
- wykonanie izolacji paroszczelnych, wodoszczelnych i przeciwwilgociowych,
- wykonywanie izolacji termicznych i akustycznych,
- wykonywanie warstwy ochronnej,
- wykonywanie podkładów,
- wykonywanie, wykańczanie i konserwacja nawierzchni,
- szczegóły w konstrukcjach podłóg (dylatacje, połączenia różnych materiałów nawierzchni),
- przepisy bhp na stanowisku pracy.

- *Dział IV - Roboty okładzinowe:*

- przygotowanie podłoży pod okładziny,
- wykonywanie okładzin wewnętrznych i zewnętrznych,
- wykańczanie i konserwacja okładzin,
- przepisy bhp przy wykonywaniu robót okładzinowych.

- *Dział V - Roboty pomocnicze:*

- roboty murarskie, tynkarskie, betoniarskie, zbrojarskie,
- montaż i demontaż stolarki, ślusarki i drobnych elementów prefabrykowanych,
- przepisy bhp na stanowisku pracy.

- *Dział VI - Naprawy i remonty podłóg i okładzin:*
  - charakterystyka robót remontowo-budowlanych,
  - remonty podłóg i okładzin,
  - naprawa i renowacja podłóg i okładzin,
  - składowanie i transport materiałów z rozbiórki,
  - przepisy bhp na stanowisku pracy.

- *Dział VII - Obmiar i odbiór robót podłogowych i okładzinowych:*
  - warunki techniczne wykonania i odbioru robót podłogowych i okładzinowych,
  - obmiar podłóg i okładzin,
  - rozliczenia materiałowe.

- *Dział VIII - Zaplecze budowy:*
  - struktura organizacyjna placu budowy,
  - zagospodarowanie placu budowy (zaplecze techniczne, magazynowe, socjalne),
  - urządzenia placu budowy,
  - likwidacja placu budowy,
  - przepisy bhp, ppoż. i ochrony środowiska.

1.3. Uwagi o realizacji

W procesie nauczania - uczenia się najlepsze efekty dydaktyczne osiągane są przy pomocy nowoczesnych, aktywizujących metod, dlatego też w czasie zajęć należy wprowadzać jak najwięcej ćwiczeń wykonywanych bezpośrednio przez uczniów. Np. na lekcjach poświęconych materiałom budowlanym proponuje się wykonywanie przez uczniów ćwiczeń (bez użycia specjalistycznej aparatury i urządzeń), w postaci doraźnych, przybliżonych badań podstawowych materiałów budowlanych, używanych na stanowisku pracy, np. początku i końca wiązania zapraw i betonów, gęstości zapraw, uziarnienia i czystości kruszywa, itp.

Treści kształcenia należy uzupełnić o najnowsze materiały podłogowe i okładzinowe, rozwiązania konstrukcyjne podłóg oraz technologie wykonania w

oparciu o fachowe czasopisma budowlane, wycieczki dydaktyczne np. na Targi Budowlane, Wystawę Budownictwa itp.

Przekazując uczniom treści dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, szczególnie nacisk należy położyć na opanowanie przez nich praktycznej umiejętności udzielania pierwszej pomocy na stanowisku pracy i na budowie. Proponuje się opracowanie zestawu testów jako ćwiczeń z problematyki ochrony środowiska w budownictwie ze szczególnym uwzględnieniem likwidacji placu budowy i rekultywacji terenu.

Proponuje się, aby osiągnięcia uczniów były badane za pomocą testów osiągnięć szkolnych i ćwiczeń oraz obserwacji uczniów podczas wykonywania zadań i przygotowania do zajęć lekcyjnych.

Podstawą do uzyskania przez uczniów pozytywnej oceny jest opanowanie wszystkich umiejętności.

Przy ocenianiu uczniów należy uwzględnić następujące zasady:

- uczeń musi opanować wszystkie umiejętności,
- wynik sprawdzenia opanowania poszczególnych umiejętności ma charakter alternatywny, co oznacza: uczeń umie bądź nie umie wykonać zadania,
- opanowanie umiejętności może mieć różną biegłość, np. zadanie może być wykonane szybciej lub wolniej, przy pierwszej lub kolejnej próbie, bezbłędnie lub z błędem zauważonym i poprawionym przez ucznia.

1.4. Podstawowe środki dydaktyczne:

- filmy video prezentujące roboty podłogowe i okładzinowe,
- przezroczca, plansze instruktażowe,
- foliogramy i fazogramy,
- próbki materiałów budowlanych,
- modele konstrukcji podłóg,
- modele ścian z wykonanymi okładzinami,
- aparatura umożliwiająca wykonanie podstawowych badań materiałów, instrukcje bhp,
- narzędzia i sprzęt do robót podłogowych i okładzinowych,
- tablice instruktażowe, w tym:
  - udzielania pierwszej pomocy,

- instrukcje przeciwpożarowe,
- tablice oznaczeń stref zagrożenia,
- sprzęt przeciwpożarowy: gaśnice, hydrantka,
- sprzęt zapewniający łączność: aparaty telefoniczne, radiotelefon,
- apteczka pierwszej pomocy,
- zestawy norm, katalogów, cenników,
- prawo budowlane,
- czasopisma o tematyce budowlanej,
- eksponaty w gablotach tematycznych.

1.5. Literatura podstawowa

Wolski Z.: Roboty podłogowe i okładzinowe. Technologia
Warszawa 1991, WSiP (wyd. III poprawione)

Wolski Z.: Zarys materiałoznawstwa budowlanego.
Warszawa 1994 WSiP (wyd. I)

Poradnik majstra budowlanego, Warszawa 1995, Arkady.

Literatura pomocnicza:

Kuczyński A., Lenkiewicz W.: Zarys budownictwa ogólnego, Warszawa
1994 WSiP (wyd. V zmien).

MGPiB - ITB : Warunki techniczne wykonania i odbioru
robót budowlano-montażowych, tom I,
część 1-4, Warszawa 1990 Arkady.

2. DOKUMENTACJA TECHNICZNA

• 2.1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku zorganizowanego procesu nauczania uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- przygotować niezbędne materiały i sprzęt kreślarski do wykonania rysunków,
- posługiwać się przyrządami kreślarskimi,
- korzystać z norm rysunkowych,
- przygotować arkusz rysunkowy A4 i tworzyć formaty pochodne,
- posługiwać się dokumentacją techniczną,
- kreślić różne rodzaje linii rysunkowych,
- zastosować pismo techniczne do opisanie rysunku technicznego,
- szkicować elementy budowli w rzutach prostokątnych i aksonometrycznych,
- zwymiarować narysowane elementy,
- odczytać z rysunków wymiary narysowanych elementów,
- odczytywać i stosować oznaczenia graficzne na rysunkach budowlanych,
- stosować skale rysunkowe,
- kopiować fragmenty dokumentacji technicznej,
- powiększyć (pomniejszyć) rysunek dokumentacji technicznej,
- rysować odręcznie dowolny element budowlany lub fragment dokumentacji technicznej z zachowaniem proporcji,
- wykonywać pomiary z natury metodą ciągu pomiarowego,
- wykonać szkic inwentaryzacyjny pomieszczenia budynku na podstawie wykonanych przez siebie pomiarów,
- kontrolować zgodność wymiarów na rysunku z pomiarami z natury,
- sprawdzić sporządzony przez siebie rysunek techniczny pod kątem zgodności z normami rysunkowymi.

2.2. Materiał nauczania

- *Dział I - Elementy rysunku technicznego:*
  - znaczenie i rodzaje rysunków budowlanych,
  - normalizacja,
  - materiały i przybory kreślarskie,
  - formaty i formatowanie rysunków,
  - rodzaje i grubości linii rysunkowych,
  - *pismo techniczne*,
  - podziałki rysunkowe,
  - powielanie rysunków.

- *Dział II - Podstawowe konstrukcje geometryczne:*
  - podstawowe pojęcia w geometrii,
  - proste konstrukcje geometryczne,
  - figury geometryczne,
  - siatki brył.

- *Dział III - Rzuty prostokątne i aksonometryczne:*
  - rzutowanie na trzy płaszczyzny: punktów, odcinków, prostych, figur geometrycznych i brył,
  - izometria i dimetria ukośna,
  - rzuty prostokątne i aksonometryczne elementów budowlanych.

- *Dział IV - Rysunek architektoniczno-budowlany:*
  - zasady sporządzania rzutów i przekrojów pionowych budynku,
  - opisywanie rysunków,
  - oznaczenia graficzne na rysunkach architektoniczno-budowlanych,
  - wymiarowanie na rysunkach architektoniczno-budowlanych.

- *Dział V - Rysunek odręczny:*
  - zasady sporządzania rysunku odręcznego i szkicowego,
  - proporcje wymiarów na rysunkach,
  - rysunek szkicowy elementów budowlanych.

- *Dział VI - Czytanie dokumentacji technicznej inwestycji budowlanej:*
  - części składowe projektu technicznego (opis techniczny, projekt architektoniczny, konstrukcyjny, instalacyjny, kosztorys itp.),
  - rysunki architektoniczno-budowlane projektu technicznego (rzuty, przekroje, elewacje, szczegóły),
  - zestawienia wchodzące w skład projektu technicznego.

- *Dział VII - Sporządzanie prostych rysunków roboczych:*
  - zasady doboru barw,
  - złudzenie optyczne,
  - ornamentyka,
  - rysunki podłóg,
  - rysunki okładzin.

- *Dział VIII - Elementy miernictwa budowlanego:*
  - rodzaje pomiarów,
  - zastosowanie podstawowego sprzętu i przyrządów mierniczych,
  - posługiwanie się podstawowym sprzętem mierniczym,
  - pomiary inwentaryzacyjne,
  - inwentaryzacja fragmentów budynku, podłóg i okładzin ściennych.

2.3. Uwagi o realizacji

Realizując wymogi programowe należy położyć nacisk na praktyczną umiejętność wykorzystania przez ucznia budowlanej dokumentacji technicznej, a więc odczytywania oznaczeń, uproszczeń i wymiarów. Sprawdzanie nabytych przez ucznia umiejętności może odbywać się poprzez czytanie rysunków w rzutach prostokątnych i w aksonometrii. W trakcie czytania dokumentacji uczeń powinien umieć objaśniać zapisy

architektoniczno-budowlane i technologiczne zawarte w dokumentacji. Umiejętność wykonywania rysunków technicznych należy ograniczyć do rysowania prostych elementów budowlanych w rzutach prostokątnych i aksonometrii. Umiejętność rysowania odręcznego sprowadzić można do sporządzania przez ucznia zwymiarowanych szkiców rysunkowych technologiczno-technicznych (fragmenty przekrojów, szczegóły itp.), rysowanych w rzutach i z zachowaniem proporcji przedstawianych elementów. Ćwiczenia z geometrii wykreślnej powinny zawierać treści rozwijające u ucznia wyobraźnię przestrzenną. Ćwiczenia z pomiarów budowlanych proponuje się realizować na stanowisku pracy, w ramach wycieczek przedmiotowych oraz w budynku szkolnym. Ćwiczenia powinny mieć charakter wieloetapowy, stopniujący trudności, wykorzystujący sukcesywnie uzyskane przez ucznia wiadomości i umiejętności. Tematy ćwiczeń należy formułować w sposób problemowy, przybliżający uczniowi wykonywanie pracy na stanowisku posadzkarza.

Proponuje się, aby osiągnięcia uczniów były badane za pomocą testów osiągnięć szkolnych i ćwiczeń oraz obserwacji uczniów podczas wykonywania zadań i przygotowania do zajęć lekcyjnych.

Podstawą do uzyskania przez uczniów pozytywnej oceny jest opanowanie wszystkich umiejętności.

Przy ocenianiu uczniów należy uwzględnić następujące zasady:

- uczeń musi opanować wszystkie umiejętności,
- wynik sprawdzenia opanowania poszczególnych umiejętności ma charakter alternatywny, co oznacza: uczeń umie bądź nie umie wykonać zadania,
- opanowanie umiejętności może mieć różną biegłość, np. zadanie może być wykonane szybciej lub wolniej, przy pierwszej lub kolejnej próbie, bezbłędnie lub z błędem zauważonym i poprawionym przez ucznia.

2.4. Podstawowe środki dydaktyczne:

- materiały i przybory rysunkowe,
- foliogramy, fazogramy,
- plansze poglądowe,
- dokumentacja techniczna w skali 1:100 i 1:50 (rysunki architektoniczne, konstrukcyjne, rysunki detali),

- modele rzutni i modele brył geometrycznych,
- projekty typowe
- eksponaty budowlane typu: pustak, cegła, model podłogi, model stropu itp.,
- filmy video,
- zestawy miernicze (taśma miernicza, poziomnica, wąż wodny, pion, przymiar składany itp.),
- katalogi elementów budowlanych,
- zestaw norm dotyczących rysunku budowlanego.

2.5. Literatura

Straszak K.: Rysunek zawodowy dla posadzkarza. Warszawa 1989
WSiP (wyd. IV)

Wojciechowski L.: Zawodowy rysunek budowlany. Warszawa 1994 WSiP
(wyd. II popr.)

Wydawnictwa Normalizacyjne: zestaw norm

3. ZARYS WIEDZY O GOSPODARCE

3.1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku zorganizowanego procesu nauczania uczniów (słuchacz) powinien umieć:

- określić pojęcia: potrzeby, dobra, usługi, produkcja, obrót towarowy, konsumpcja, środki pracy, przedmioty pracy, siła robocza,
- omówić powiązania między ogniwami cyklu gospodarczego,
- wskazać wpływ odpowiedniej organizacji pracy na efekt działania,
- określić istotę mechanizmu rynkowego,
- określić pojęcia: towar, popyt, podaż, cena,
- wskazać relacje między popytem, podażą a ceną,
- wskazać przyczyny inflacji oraz metody walki z inflacją,
- określić pojęcia: podmiot gospodarczy, działalność gospodarcza,
- sklasyfikować podmioty gospodarcze według formy prawnej,
- podać różnice między przedsiębiorstwem państwowym, komunalnym, spółdzielnią a spółkami prawa handlowego: jawna, akcyjna, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz prawa cywilnego uwzględniając tworzenie, osobowość prawną i zasady działania,
- rozróżnić odpowiedzialność majątkową spółdzielni i spółek oraz ich współwłaścicieli,
- rozróżnić cenę akcji i obligacji: nominalną, emisyjną i rynkową,
- wyjaśnić sposoby prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- wyjaśnić zasady powszechnej prywatyzacji,
- wymienić podstawowe zadania organów różnych podmiotów gospodarczych,
- scharakteryzować schemat struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa: komórki zarządu, komórki produkcyjne i pomocnicze,
- wskazać komórki organizacyjne zajmujące się sprawami pracowniczymi,
- złożyć ofertę pracy i odpowiedzieć na ofertę podaną w prasie,
- sporządzić list intencyjny (podanie) i życiorys (Curriculum Vitae - C.V.),
- przeprowadzić rozmowę z potencjalnym pracodawcą,

- określić prawa i obowiązki pracownika przy zawieraniu umowy o pracę i umowy zlecenia,
- skorzystać z kodeksu pracy i przyzakładowych regulaminów wewnętrznych,
- obliczyć wydajność pracy,
- objaśnić wpływ wydajności na wynagrodzenie pracownika,
- obliczyć wysokość wynagrodzenia,
- skorzystać z ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- obliczyć podatek dochodowy od osób fizycznych zatrudnionych wg. umowy o pracę, umowy - zlecenia oraz wypełnić deklarację podatkową,
- rozpoznawać lokalny rynek w celu prowadzenia działalności gospodarczej,
- załatwić formalności związane z podjęciem działalności gospodarczej: wypełnić zgłoszenie w urzędzie gminy, uzyskać koncesję, założyć rachunek bankowy, uzyskać nr REGON, zgłosić obowiązek podatkowy w urzędzie skarbowym,
- wypełnić deklarację ubezpieczeniową do ZUS,
- sklasyfikować ubezpieczenia (społeczne i gospodarcze),
- rozróżnić środki trwale i obrotowe,
- wyjaśnić różnice między leasingiem a kredytem,
- sklasyfikować kredyty,
- wypełnić prosty wniosek kredytowy,
- obliczyć odsetki od kredytu,
- sklasyfikować koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym,
- scharakteryzować koszty zmienne i stałe,
- przeprowadzić prostą kalkulację kosztów,
- obliczyć cenę sprzedaży,
- obliczyć wysokość podatku VAT naliczonego i należnego,
- sporządzić fakturę i rachunek,
- podać różnicę między płatnościami za pomocą czeku, weksla i polecenia przelewu,
- wystawić weksel, czek i polecenie przelewu,
- obliczyć wynik finansowy,
- obliczyć i zinterpretować podstawowy wskaźnik rentowności,
- wybrać sposób rozliczania się z urzędem skarbowym,

- zarejestrować typowe zdarzenia gospodarcze w podatkowej księdze przychodów i rozchodów,
- prowadzić ewidencję przychodów i zakupów,
- rozliczyć się z urzędem skarbowym z tytułu różnego rodzaju podatku.

3.2. Materiał nauczania

- *Dział I - Wiadomości wstępne o gospodarce:*

- potrzeby ludzkie i środki ich zaspokajania;
- rola przedsiębiorstwa w zaspokajaniu potrzeb ludzkich;
- ogniwa cyklu gospodarczego: produkcja, handel, konsumpcja.
- produkcja i jej czynniki;
- istota i znaczenie organizacji pracy.;
- istota gospodarki rynkowej.
- inflacja.

- *Dział II - Podmiot gospodarczy i jego pracownicy:*

- Podmiot gospodarczy, działalność gospodarcza; klasyfikacja podmiotów gospodarczych; istota, zasady działania, tworzenie podmiotów gospodarczych,
- prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych, powszechna prywatyzacja; akcje, obligacje jako papiery wartościowe; giełda papierów wartościowych,
- organy podmiotu gospodarczego struktura organizacyjna; zarząd i komórki produkcyjne; wydział produkcyjny jako przysze stanowisko pracy absolwenta; komórki zajmujące się sprawami pracowniczymi.
- rynek pracy, popyt i podaż pracy; bezrobocie: przyczyny i skutki,
- poszukiwanie pracy; agencje pracy; rozmowa kwalifikacyjna; odpowiednie zaprezentowanie się (ubiór, zachowanie); umowa o pracę i umową-zlecenie,
- obowiązki i prawa pracownika (ubezpieczenie, czas pracy, urlopy, wynagrodzenie); zwalnianie pracownika; wydajność pracy; wynagrodzenie; płaca realna a nominalna; podatek dochodowy od osób fizycznych.

- *Dział III - Podejmowanie działalności gospodarczej:*

- wybór rodzaju i miejsca działalności gospodarczej; badanie rynku; formalności związane z podejmowaniem działalności gospodarczej; obowiązek ubezpieczenia społecznego właściciela i jego pracowników; ubezpieczenia gospodarcze; pozyskanie majątku trwałego i obrotowego; leasing i kredyt.
- koszty działalności; cena sprzedaży i jej elementy: podatek akcyzowy, podatek od towarów i usług (VAT); formy płatności za dostawy; obrót gotówkowy i bezgotówkowy; wynik finansowy; przychody i koszty; rentowność; rozliczanie się z urzędem skarbowym z tytułu różnych podatków.
- opłaty i podatki na rzecz gminy; podatki jako podstawowe źródła dochodów budżetu państwa i gminy.
- prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów oraz prowadzenie ewidencji przychodów i zakupów w przypadku opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym.
- marketing jako zespół działań i instrumentów zmierzających do najlepszego zaspokojenia potrzeb ludzkich; produkt, dystrybucja, cena; komunikowanie się z nabywcą.

3.3. Uwagi o realizacji

Absolwent szkoły zasadniczej, będzie w przyszłości pracownikiem firmy (przedsiębiorstwa) albo może prowadzić samodzielnie działalność gospodarczą. Zakres treści programu nauczania „zarys wiedzy o gospodarce” ma na celu stworzenie podstaw do pełnienia jednej z tych ról.

Wynikająca z planu nauczania liczba godzin przeznaczonych na realizację tego przedmiotu, powinna być wykorzystana na ukształtowanie umiejętności przewidzianych podstawami programowymi jak również na aktualizację oraz na rozszerzenie treści programowych według zapotrzebowania uczniów i uznania nauczyciela.

Realizując treści kształcenia nauczyciel powinien przedstawić je w sposób praktyczny, stosując przede wszystkim ćwiczenia i pokazy. Na lekcjach powinien też uwzględniać aktualne zmiany w przepisach oraz różnego rodzaju doniesienia prasowe.

Omawiając treści nauczania w dziale I, należy posługiwać się słownikami i encyklopediami; pozwoli to na kształtowanie nawyku korzystania z literatury.

Najważniejszym celem tego działu jest zrozumienie przez uczniów istoty mechanizmu rynkowego.

W dziale II - nauczyciel powinien skoncentrować się na objaśnianiu różnic pomiędzy podmiotami gospodarczymi z punktu widzenia własności.

Przedstawiając typowe schematy organizacyjne, nauczyciel powinien wskazać uczniom ich przyszłe stanowiska pracy.

Druga część tego działu powinna być realizowana w sposób praktyczny poprzez ćwiczenia, kształtujące umiejętności poszukiwania pracy (przykładowe oferty z prasy codziennej) oraz korzystania ze swoich praw i spełnienia swoich obowiązków w pracy. W tym przypadku nauczyciel powinien zapoznać uczniów z podstawowymi przepisami prawa pracy i ewentualnie z przykładowymi regulaminami wewnętrznymi przedsiębiorstwa.

Treści kształcenia dziełu III działu oraz część drugą działu poprzedniego, uznać należy za najważniejsze w programie tego przedmiotu. Uczeń powinien zapoznać się z formalnościami przy podejmowaniu działalności gospodarczej oraz zasadami prowadzenia tej działalności od strony ekonomicznej.

Zadaniem nauczyciela jest także uświadomienie uczniom, gdzie szukać ewentualnych zmian w przepisach, aby działać zgodnie z prawem.

Proponuje się, aby osiągnięcia uczniów były badane za pomocą testów osiągnięć szkolnych i ćwiczeń oraz obserwacji uczniów podczas wykonywania zadań i przygotowania do zajęć lekcyjnych.

Podstawą do uzyskania przez uczniów pozytywnej oceny jest opanowanie wszystkich umiejętności. Zakłada się, że stopień opanowania tych umiejętności będzie różny, niektóre z nich muszą być opanowane tak, aby uczeń biegle rozwiązywał określone zadania, inne zaś mogą być opanowane jedynie w stopniu zapewniającym rozwiązanie w sytuacji typowej.

Przy ocenianiu uczniów należy uwzględnić następujące zasady:

- uczeń musi opanować wszystkie umiejętności,
- wynik sprawdzenia opanowania poszczególnych umiejętności ma charakter alternatywny, co oznacza: uczeń umie bądź nie umie wykonać zadania,

- opanowanie umiejętności może mieć różną biegłość, np. zadanie może być wykonane szybciej lub wolniej, przy pierwszej lub kolejnej próbie, bezbłędnie lub z błędem zauważonym i poprawionym przez ucznia.

3.4. Podstawowe środki dydaktyczne:

- plansze (foliogramy) - wg. uznania nauczyciela, np.: klasyfikacja potrzeb, klasyfikacja dóbr i usług, wykres krzywej popytu i podaży, przykładowe schematy struktur organizacyjnych podmiotów gospodarczych, przykładowy schemat struktury organizacyjnej wydziału produkcyjnego,
- przykładowe umowy i statuty spółek prawa handlowego,
- różne rodzaje druków wynikających z wykazu umiejętności i ćwiczeń,
- przykładowe regulaminy wewnętrzne przedsiębiorstw,
- podatkowa księga przychodów i rozchodów,
- wzór ewidencji przychodów i zakupów.

3.5. Literatura

1. Bień W.: Rynek papierów wartościowych. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, 1992.
2. Dębski S.: *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw. cz.I i II*, WSiP, 1994.
3. Domański T.: *Tworzenie i rozwój małego przedsiębiorstwa*. PWE 1993.
4. Felden J., Gburek R., Różycki M.: *Dam pracę. Praktyczny przewodnik dla szukających pracy*. Wydawnictwo Biblioteka Pracownicza.
5. *Kodeks pracy*.
6. Komosa A.: *Szkolny słownik ekonomiczny*. Ekonomik 1992.
7. Sopoćko A.: *Gielda papierów wartościowych*. PWE 1992.
8. *Przygotowanie do wejścia na rynek pracy*. Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego, „OIC Poland, Lublin 1994.
9. Wiśniewski A.W.: *Prawo o spółkach*, Twiger SA 1992.
10. *Przepisy regulujące funkcjonowanie podmiotów gospodarczych*.
11. *Czasopisma ekonomiczno-prawne*.

4. ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

4.1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku zorganizowanego procesu nauczania uczniów (studentów) powinien umieć:

- pracować zgodnie z regulaminem pracy obowiązującym w warsztatach szkolnych i na budowie,
- stosować i przestrzegać przepisy bhp i ppoż. w zakresie stosowanych narzędzi i sprzętu oraz wykonywanych robót podłogowych i okładzinowych,
- dobierać narzędzia, sprzęt, urządzenia i maszyny do robót podłogowych i okładzinowych,
- zorganizować stanowisko robocze do wykonania typowego zadania,
- dobrać i przygotować materiały budowlane potrzebne do wykonania zadania,
- przygotowywać zaprawy, betony, kleje i inne materiały potrzebne do wykonania zadania zawodowego,
- posługiwać się narzędziami i sprzętem do robót podłogowych i okładzinowych oraz obsługiwać urządzenia i maszyny,
- wykonywać podłoża na gruncie,
- wykonywać izolacje termiczne, akustyczne, przeciwwilgociowe, paroszczelne i wodoszczelne, oraz warstwę ochronną przy różnych rozwiązaniach materiałowych,
- wykonywać podkłady monolityczne i prefabrykowane oraz odpowiednio przygotować ich powierzchnie pod posadzki,
- określać wilgotność podkładów jako warunek dalszych robót podłogowych,
- wykonywać nawierzchnie podłogowe z materiałów mineralnych, drewna i materiałów drewnopochodnych oraz z tworzyw sztucznych,
- wykańczać i konserwować posadzki i okładziny ścienne przy różnych rozwiązaniach materiałowych,
- wykonywać szczegóły w konstrukcjach podłóg (dylatacja, połączenia różnych materiałów podłogowych, przejścia rur instalacyjnych przez stropy)

- wykonywać okładziny ścienne zewnętrzne i wewnętrzne przy różnych rozwiązaniach materiałowych,
- wykonywać proste czynności pomocnicze (murarskie, tynkarskie, betoniarskie, zbrojarskie),
- wykonywać prace naprawcze, remontowe i renowacyjne,
- dokonywać przedmiaru, pomiaru i obmiaru robót, likwidować stanowisko pracy,
- kontrolować na bieżąco zgodność wykonywanej pracy z dokumentacją techniczną,
- kontrolować jakość wykonywanych robót,
- oceniać poprawność wykonywanego zadania,
- wykonać poprawki i naprawy,
- dokonać obmiaru wykonanych przez siebie robót.

4.2. Materiał nauczania

- *Dział I - Zajęcia wprowadzające:*

- struktura organizacyjna przedsiębiorstwa i warsztatów szkolnych,
- narzędzia i sprzęt do robót podłogowych i okładzinowych oraz obsługa urządzeń i maszyn,
- regulamin pracy na budowie i w warsztatach szkolnych,
- przepisy bhp i ppoż.

- *Dział II - Wykonywanie podłoży na gruncie, podkładów i izolacji podłóg*

- sporządzanie zapraw, betonów i mas wygładzających,
- wykonywanie podłoży na gruncie,
- wykonywanie izolacji paroszczelnych, przeciwwilgociowych,
- wykonywanie izolacji wodoszczelnej,
- wykonywanie izolacji termicznej i akustycznej oraz warstwy ochronnej przy różnych rozwiązaniach materiałowych,
- wykonywanie podkładów monolitycznych na uprzednio wykonanych warstwach izolacyjnych,
- wykonywanie warstwy wygładzającej,

- określanie wilgotności podkładów,
  - wykonywanie podkładów z elementów prefabrykowanych,
  - spoinowanie podkładów prefabrykowanych,
  - odbiór robót,
  - przepisy bhp.
- *Dział III - Wykonywanie nawierzchni podłogowych drewnianych i drewnopochodnych:*
    - przygotowanie podkładu,
    - przygotowanie materiałów łączących nawierzchnie z podkładem,
    - wykonywanie nawierzchni z deszczulek drewnianych przy różnych sposobach układania (w jodełkę, cegielkę itd.),
    - wykonywanie posadzki z mozaiki parkietowej,
    - wykonywanie nawierzchni z desek,
    - wykonywanie nawierzchni z innych materiałów drewnianych lub drewnopochodnych (np. deski klejone warstwowe, płyty klejone itp.),
    - wykańczanie nawierzchni podłogi (szlifowanie, przybijanie listew przyściennych, lakierowanie),
    - odbiór robót,
    - przepisy bhp.
- *Dział IV - Wykonywanie nawierzchni podłogowych z tworzyw sztucznych:*
    - przygotowanie podkładów,
    - przygotowanie klejów,
    - przycinanie wykładzin PVC i dywanowych,
    - wykonywanie nawierzchni z płytek PVC,
    - wykonywanie nawierzchni z wykładzin rulonowych PVC,
    - wykonanie nawierzchni z wykładzin dywanowych,
    - wykańczanie nawierzchni podłogi,
    - odbiór robót,
    - przepisy bhp.

- *Dział V - Wykonywanie nawierzchni podłogowych z tworzyw mineralnych i mineralno-organicznych:*

- przygotowanie podkładu,
- sporządzanie mieszanki betonowej, lastrykowej, zapraw, klejów, mieszanki skalodrzewnej itd.,
- wykonywanie nawierzchni bezspoinowych z zapraw, betonów, lastryka,
- wykańczanie nawierzchni bezspoinowych (zacieranie, wygładzanie, szlifowanie, szpachlowanie),
- wykonywanie posadzki i cokolików z płytek terakotowych,
- spoinowanie posadzki,
- wykonywanie posadzki z płytek klinkierowych i z cegły,
- wykonywanie posadzki z płytek lastrykowych,
- wykonywanie posadzki z płytek i płyt kamiennych,
- spoinowanie i oczyszczanie posadzki,
- wykonywanie nawierzchni skalodrzewnych,
- wykańczanie nawierzchni skalodrzewnych,
- odbiór robót,
- przepisy bhp.

- *Dział VI - Wykonywanie okładzin ścian wewnętrznych i zewnętrznych:*

- przygotowanie podłoża,
- sporządzanie zapraw i klejów,
- przygotowanie materiałów okładzinowych (przycinanie, wycinanie otworów itp.),
- wykonywanie okładzin z drewna i tworzyw drzewnych,
- wykonywanie okładzin z tworzyw sztucznych,
- wykonywanie okładzin z płytek i płyt szklanych,
- licowanie ścian płytkami ceramicznymi,
- licowanie ścian i sufitów wyrobami mineralnymi,
- wykańczanie powierzchni okładzin,
- odbiór robót,
- przepisy bhp.

- *Dział VII - Roboty pomocnicze:*
  - wykonywanie prostych robót murarskich,
  - wykonywanie prostych robót tynkarskich,
  - wykonywanie prostych robót betoniarskich i zbrojarskich,
  - wykonywanie otworów, wnęk i bruzd do osadzania różnych elementów,
  - osadzanie w murach drobnych elementów metalowych prefabrykowanych itp.,
  - odbiór robót,
  - przepisy bhp.

- *Dział VIII - Naprawy, renowacja i remonty podłóg i okładzin:*
  - naprawa nawierzchni podłóg,
  - naprawa i renowacja okładzin,
  - wymiana podłóg,
  - remont podłóg i okładzin,
  - odbiór robót,
  - przepisy bhp.

- *Dział IX - Zaplecze budowy:*
  - zagospodarowanie placu budowy,
  - likwidacja stanowiska pracy i placu budowy,
  - przepisy bhp, ppoż. i ochrony środowiska.

4.3. Uwagi o realizacji

Zajęcia praktyczne powinny odbywać się na budowach, z pełnym zabezpieczeniem frontu robót podłogowych i okładzinowych. Zajęcia z uczniami mogą realizować nauczyciele zawodu lub instruktorzy praktycznej nauki zawodu. Jednym z warunków skutecznego kształcenia zawodowego posadzkarza jest odpowiednie przeprowadzenie instruktaży metodycznych, przy wykorzystaniu środków dydaktycznych, zapewnienie odpowiednich warunków bhp oraz korelacja między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi przedmiotami zawodowymi.

Proponuje się, aby osiągnięcia uczniów były badane za pomocą testów osiągnięć szkolnych i ćwiczeń oraz obserwacji uczniów podczas wykonywania zadań i przygotowania do zajęć lekcyjnych.

Podstawą do uzyskania przez uczniów pozytywnej oceny jest opanowanie wszystkich umiejętności. Zakłada się, że stopień opanowania tych umiejętności będzie różny, niektóre z nich muszą być opanowane tak, aby uczeń biegle rozwiązywał określone zadania, inne zaś mogą być opanowane jedynie w stopniu zapewniającym rozwiązanie w sytuacji typowej.

Przy ocenianiu uczniów należy uwzględnić następujące zasady:

- uczeń musi opanować wszystkie umiejętności,
- wynik sprawdzenia opanowania poszczególnych umiejętności ma charakter alternatywny, co oznacza: uczeń umie bądź nie umie wykonać zadania,
- opanowanie umiejętności może mieć różną biegłość, np. zadanie może być wykonane szybciej lub wolniej, przy pierwszej lub kolejnej próbie, bezbłędnie lub z błędem zauważonym i poprawionym przez ucznia.

4.4. Podstawowe środki dydaktyczne:

- narzędzia stosowane w robotach podłogowych i okładzinowych (ręczne i mechaniczne),
- podstawowy sprzęt mierniczy (taśmy miernicze, piony, poziomnice itp.),
- urządzenia do transportu materiałów i zapraw,
- odzież robocza i środki ochrony indywidualnej,
- maszyny do mieszania zapraw i betonów,
- narzędzia stosowane w robotach pomocniczych (murarskich, tynkarskich, betoniarskich i zbrojarskich),
- dokumentacja techniczna robót budowlanych,
- zestaw norm PN z zakresu robót budowlanych,
- modele podłóg i okładzin,
- receptury zapraw i betonów,
- instrukcje obsługi maszyn i urządzeń, regulaminy prac, ochrony przeciwporażeniowej i pożarowej, bhp,
- prawo budowlane wraz z komentarzem,

- zdjęcia, ilustracje i rysunki z zakresu robót podłogowych i okładzinowych,
- próbki surowców, materiałów, elementów prefabrykowanych itp.,
- katalogi elementów budowlanych.

4.5. Literatura podstawowa:

Wolski Z.: Roboty podłogowe i okładzinowe. Technologia. Warszawa 1991

WSiP (wyd. III popr.).

Poradnik majstra budowlanego, Warszawa, 1995 Arkady

Literatura uzupełniająca

Francuz W.M., Karpiński J., Sotomski S.: Metodyka praktycznego nauczania zawodu. Warszawa 1994, WSiP.